

Quickscan

*Toetsing aan Flora- en faunawet
Voortoets in het kader van de
Natuurbeschermingswet 1998*

Enkele percelen uit Inrichtingsplan De Helle,
gemeente Schouwen-Duiveland

Dienst Landelijk Gebied Zeeland
Ing. M. (Marianne) Lundahl
adviseur ecologie

DEFINITIEF, 9 oktober 2012

Inhoud

1	Inleiding.....	5
1.1	Aanleiding.....	5
2	Locatie en geplande maatregelen	7
2.1	Projectgebied en plangebied.....	7
2.2	Welke inrichtingsmaatregelen zijn gepland?.....	8
3	Inventarisatie en toetsing Ff-wet	9
3.1	Onderzoeksmethoden.....	9
3.2	Inventarisatie en toetsing Ff-wet.....	9
3.3	Toetsing aan Natuurbeschermingswet 1998	13
3.4	conclusies / richtlijnen voor de uitvoering / werkprotocol	14
4	Conclusies en aanbevelingen	17
	Literatuur / referentielijst.....	19
	Bijlagen.....	19

Regio Zuid Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon M.Lundahl *Specialist Ecologie*

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum DEFINITIEF 9 oktober 2012

Regio Zuid

Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon

M.Lundahl
Specialist Ecologie

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum

DEFINITIEF
9 oktober 2012

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor het gebied De Helle is in 2009 een Inrichtingsplan De Helle gemaakt (Uitwerking van de Landschapsvisie Schouwen-West). Gekoppeld aan de sanering van camping Elzenhof en uitbreiding Strandpark De Zeeuwse Kust, wordt voor een deel van De Helle door gemeente Schouwen-Duiveland een bestemmingsplanwijziging voorbereid.

Deze Quickscan heeft betrekking op twee percelen uit inrichtingsplan De Helle (zie 2.1 Projectgebied en plangebied).

Voordat met de daadwerkelijke uitvoering van de inrichting wordt begonnen, worden de voorgenomen maatregelen getoetst aan de huidige natuurwetgeving. Onderscheid kan worden gemaakt in gebiedsbescherming (Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn, Natuurbeschermingswet) en soortbescherming (Flora- en Faunawet). De Flora- en Faunawet beschermt aangewezen dier- en plantensoorten in hun natuurlijke leefgebied. Naast de soortbescherming dient tevens te worden onderzocht of gebiedsbescherming van toepassing is. Daarbij is onderzoek in het bijzonder gericht op de speciale beschermingszones in het kader van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn (Natura 2000).

Deze toetsing geeft inzicht in:

- ➔ of nader soortgericht onderzoek noodzakelijk is;
- ➔ of de geplande inrichtingsmaatregelen schade en of verstoring veroorzaken aan beschermde planten en of dieren in het kader van de Flora- en faunawet (Ff-wet) en de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet);
- ➔ of en welke mitigerende maatregelen nodig zijn om schade te voorkomen dan wel te verzachten;
- ➔ of een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet noodzakelijk is;
- ➔ of een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig is.

In het volgende hoofdstuk wordt de locatie van de in te richten percelen aangegeven en inzicht gegeven welke inrichtingsmaatregelen daar bij horen.

Regio Zuid Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon M.Lundahl *Specialist Ecologie*

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum DEFINITIEF 9 oktober 2012

Regio Zuid

Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon

M.Lundahl
Specialist Ecologie

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum

DEFINITIEF
9 oktober 2012

2 Locatie en geplande maatregelen

2.1 Projectgebied en plangebied

De in te richten percelen liggen aan de Rampweg en de Nieuwe Weg ten oosten van Renesse en ten noorden van Ellemeet in de gemeente Schouwen-Duiveland. Het projectgebied bestaat uit bouwland. Er liggen een tweetal interne sloten en op de kopse kanten zijn wegsloten.

Het omliggende gebied bestaat uit bouwland. Aan de westzijde grenzen de percelen aan Strandpark de Zeeuwse Kust. De Rampweg die hoger ligt dan de percelen, vormt de scheiding tussen de percelen en de natuurgebieden Zouten Haard en meer westelijk gelegen, de Zoeten Haard.

Regio Zuid
Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon
M.Lundahl
Specialist Ecologie

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum
DEFINITIEF
9 oktober 2012

Kaart 1: ligging in te richten percelen ten opzichte van Natura 2000 gebied Kop van Schouwen (Geoloket Provincie Zeeland, 9 oktober 2012).

2.2 Welke inrichtingsmaatregelen zijn gepland?

Voorgenomen maatregelen afkomstig uit Inrichtingsplan De Helle (Dienst Landelijk Gebied, 2009):

- ➔ ontgraven ca. 50 cm diepte maaiveldvolgend ontgraven ten bate van realiseren nat grasland, talud variërend tussen 1:3 en 1:5;
- ➔ ontgraven ten bate van greppels, taluds 1:3, bodembreedte 0,5 m, diepte 0,5 m;
- ➔ het gaat om een totale oppervlakte ontgraven van ca. 3250 m² (deels greppel, deels natuurbouw);
- ➔ vrijkomende grond wordt verwerkt onder bosvak (gesloten grondbalans);
- ➔ plaatsen stuwput ten bate van regelen vernatting, plaatsen drinkwatervoorziening, lepelbak;
- ➔ verwijderen dam, verplaatsen 2 dammen;
- ➔ inzaaien resterende percelen met grasmengsel;
- ➔ plaatsen raster (koeien).

Fiets, wandel- en ruiterspaden worden nog vooralsnog niet uitgevoerd.

Het projectgebied wordt ingericht in 2013.
De doorlooptijd is ca 8 Weken.

Zie ook het Inrichtingsplan De Helle voor het streefbeeld (Dienst Landelijk Gebied, 2009).

Regio Zuid Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon M.Lundahl *Specialist Ecologie*

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum
DEFINITIEF
9 oktober 2012

3 Inventarisatie en toetsing Ff-wet

In dit hoofdstuk wordt in de eerste plaats aangegeven hoe de informatie over de aanwezige flora en fauna in het in te richten gebied is verzameld. Er is een overzicht te vinden welke beschermde soorten (Ff-wet en Nb-wet) te verwachten zijn.

3.1 Onderzoeksmethoden

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde natuurwaarden is opgebouwd uit twee onderdelen:

1. Literatuur en bronnenonderzoek;
2. Veldbezoek.

Literatuur en bronnenonderzoek

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een actueel beeld te verkrijgen van beschermde soorten in en rond het projectgebied. De bronnen die zijn geraadpleegd bestaan uit: diverse websites, standaardwerken, rapporten en artikelen en een uitdraai uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Zie ook de literatuur/referentielijst achterin deze rapportage.

Veldbezoek

Het veldbezoek bestond uit een verkennend onderzoek op 3 september 2012 en is uitgevoerd door de auteur van dit rapport (adviseur ecologie DLG). Er werd gekeken naar habitatgeschiktheid voor soorten die uit het bronnenonderzoek naar voren zijn gekomen. Daarbij is het gebied doorkruist om een indruk van de aanwezige natuurwaarden te krijgen. Hiervan zijn foto's gemaakt (zie bijlage).

3.2 Inventarisatie en toetsing Ff-wet

Vogels

Broedvogels

In/rond het gebied zijn waarnemingen gedaan van soorten die jaarrond zijn aangewezen op éénzelfde gebied en broedlocatie; steenuil, kerkuil (Uitdraai NDFF).

De uitdraai geeft een globaal beeld van het voorkomen van de soorten in het gebied, maar geen beeld van de exacte verblijfslocaties van de soorten. Om die reden wordt de volgende interpretatie gehanteerd.

Op of langs de percelen is geen opgaande beplanting of gebouwen aanwezig met holten die geschikt zijn als broedlocatie voor holenbroeders. Er is ook geen bebouwing aanwezig die benut wordt door zwaluwsoorten. Bij de inrichting wordt geen beplanting gekapt die als broedlocatie kan dienen voor vogels.

Regio Zuid Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon M.Lundahl *Specialist Ecologie*

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum DEFINITIEF 9 oktober 2012

Afhankelijk van het verbouwde gewas, zullen de percelen deel uitmaken van het jachtgebied van de soorten. Door de ligging van de percelen ten opzichte van de omliggende percelen, zijn de soorten niet alleen afhankelijk van deze.

Uit het bovenstaande wordt geconcludeerd dat het projectgebied geen broedfunctie vervuld voor deze jaar rond beschermde soorten. De uit te voeren maatregelen hebben geen negatief effect.

De percelen zijn geschikt als broed-, rust- en foerageergebied voor diverse vogelsoorten die niet voor het broeden afhankelijk zijn van holten, maar broeden op open grond die al dan niet verruigd is en riet in de sloten. Deze soorten zijn in staat ieder jaar een nieuw nest te maken en zijn alleen beschermd tijdens de broed- en jongenfase (tabel 3 Ff-wet).

Wanneer de werkzaamheden in de broed- en jongenfase plaatsvinden, bestaat de kans dat de soorten worden verstoord. Dit is niet toegestaan.

In principe is het mogelijk om de hierboven bovengenoemde negatieve effecten op de vogelsoorten te voorkomen:

- ➔ Geen werkzaamheden in de broedperiode 15 maart – 31 juli. Omdat deze periode een globale aanduiding is, wordt geadviseerd wanneer de wens is later of eerder te starten/door te gaan, de broedactiviteiten van de individuele vogels te volgen (kan mogelijk worden uitgevoerd door de terreinbeheerder).
- ➔ Een andere oplossing is dat vóór 1 maart gestart wordt met de werkzaamheden. Hierdoor is er dusdanig veel verstoring in het gebied dat vogels een andere locatie uitkiezen om te gaan broeden en/of rusten en/of foerageren. Vervolgens moet wel binnen het projectgebied doorgewerkt worden en mogen de werkzaamheden in de navolgende periode tot en met juli niet stilliggen, anders bestaat alsnog kans op vestiging van vogels.
- ➔ Geadviseerd wordt in verband met late broeders, om het te bewerken gebied een paar dagen voor aanvang van de werkzaamheden te laten controleren of er broedende vogels aanwezig zijn. Als er broedende vogels aanwezig zijn, door desbetreffende deskundige¹ in laten schatten hoelang de dieren nog broeden en daar de activiteiten op aanpassen. Er kan bijvoorbeeld misschien wel aan de andere kant van het terrein begonnen worden. Ook de verstoringafstand verschilt per soort.

Door het nemen van bovengenoemde voorzorgsmaatregelen zijn er geen negatieve effecten op broedvogels te verwachten.

¹ Deskundige: op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of • op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of • als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of • zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of – beschermingskundige.

Regio Zuid
Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon
M.Lundahl
Specialist Ecologie

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum
DEFINITIEF
9 oktober 2012

Niet-broedvogels/wintervogels

Ganzen- en zwanensoorten worden in de winterperiode (oktober tot en met maart) in groepjes gezien variërend van 3 tot ca. 10 stuks (uitdraai NDFF). De dieren zijn niet uitsluitend aangewezen op deze percelen. Het gebied heeft dus een marginale functie voor deze dieren. Mochten de werkzaamheden in de winterperiode plaatsvinden, dan zijn er in de praktijk voldoende uitwijkmogelijkheden naar omringende landbouwpercelen voor deze soorten.

Het nemen van voorzorgsmaatregelen is niet nodig. Er zijn geen negatieve effecten op broedvogels te verwachten.

Vissen

Aan de Helleweg zijn in een interne kavelsloot 2012 tiendoornige en driedoornige stekelbaarsjes waargenomen (waarneming.nl). Omdat deze sloot in hetzelfde waterstelsel ligt als de wegsloten rondom het projectgebied, wordt aangenomen dat deze soorten ook in het projectgebied voorkomen.

Dit zijn algemene beschermde soorten (tabel 1 Ff-wet). Hiervoor geldt een algemene zorgplicht.

Paling is ook waargenomen (uitdraai NDFF). Dit is een beschermde soort (tabel 2 Ff-wet).

Tijdens dempen of opschonen van sloten kunnen deze soorten worden verstoord of gedood. Dit is niet toegestaan.

In principe is het mogelijk om de hierboven bovengenoemde negatieve effecten op vissen te voorkomen:

- ➔ Geadviseerd wordt om de sloten vanuit één richting te dempen in de periode vanaf 15 juli tot 1 november, dat wil zeggen na de voortplantingsperiode en vóór de winterrust van vissen en amfibieën. Het water wordt dan voor de werkzaamheden uitgestuwd. Indien er een open verbinding blijft naar een te handhaven watergang kunnen de amfibieën en vissen van de werkzaamheden weg zwemmen en wordt schade (ook aan niet beschermde soorten) voorkomen. Zie ook de vastgestelde Gedragscode van de Unie van Waterschappen, 2012.

Amfibieën

In/rond het gebied zijn waarnemingen gedaan van de rugstreeppad, bruine kikker, kleine watersalamander en heikikker (uitdraai NDFF). De rugstreeppad en heikikker zijn strikt beschermd (tabel 3 Ff-wet). De kleine watersalamander en de bruine kikker zijn algemeen beschermde soorten (tabel 1 Ff-wet). Indien de voorzorgsmaatregelen zoals die zijn genoemd bij de groep 'vissen' worden nagevolgd, zijn er geen negatieve effecten voor de bruine kikker te verwachten.

Regio Zuid Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon M.Lundahl *Specialist Ecologie*

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum DEFINITIEF 9 oktober 2012

Het gebied lijkt totaal ongeschikt om te kunnen dienen als habitat voor de rugstreeppad en de heikikker. De bestaande waarnemingen duiden zeer waarschijnlijk op de nabijgelegen natuurgebieden de Zoeten Haard en Zouten Haard met het daarachter gelegen duingebied.

De werkzaamheden in het projectgebied vinden wel plaats binnen de actieradius van de rugstreeppad. De voortplantingsperiode is doorgaans van april tot en met juli. Dit is de meest kwetsbare periode. De overwinteringsperiode is doorgaans van oktober tot en met maart, ze graven zich dan in. In principe heeft de soort niets te zoeken in de akkerbouwgebieden, maar bekend is dat ze reageert op nieuw (gegraven) terrein.

Hoewel de kans zeer klein is dat de rugstreeppad in het werk zal verschijnen wordt het volgende geadviseerd:

- ➔ Geadviseerd wordt door een deskundige² kort voor aanvang van de werkzaamheden te controleren op aanwezigheid van de soort.

Reptielen

In/rond het gebied zijn waarnemingen gedaan van de levendbarende hagedis (uitdraai NDFF). Dit betreft zeer waarschijnlijk een waarneming in het nabijgelegen duingebied. Een vergelijkbaar geschikt habitat is in het projectgebied niet te vinden. Er wordt vanuit gegaan dat de soort in het projectgebied niet aanwezig is.

De waarneming van de Kemps zeeschildpad betreft uiteraard een buitendijkse waarneming en is niet op het gebied van toepassing.

Het nemen van voorzorgsmaatregelen voor reptielen is niet nodig. Er zijn geen negatieve effecten op reptielen te verwachten.

Zoogdieren

In/rond het gebied zijn waarnemingen gedaan van de noordse woelmuis (uitdraai NDFF). Dit betreft zeer waarschijnlijk een waarneming in één van de nabijgelegen natuurgebieden. Een vergelijkbaar geschikt habitat is in het projectgebied niet te vinden. Er wordt vanuit gegaan dat de soort in het projectgebied niet aanwezig is.

Er is een waarneming bekend van de waterspitsmuis. Dit betreft zeer waarschijnlijk een waarneming in één van de nabijgelegen natuurgebieden. Een vergelijkbaar geschikt habitat is in het projectgebied niet te vinden. Er wordt vanuit gegaan dat de soort in het projectgebied niet aanwezig is. Alle overige muizensoorten betreffen algemeen beschermde soorten (tabel 1 Ff-wet).

Regio Zuid Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon M.Lundahl *Specialist Ecologie*

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum DEFINITIEF 9 oktober 2012

² Zie eerdere opmerking over deskundige.

De waarnemingen van gewone zeehond, grijze zeehond en bruinvis betreffen uiteraard buitendijkse waarnemingen en zijn niet op het gebied van toepassing.

Er zijn waarnemingen gedaan van gewone dwergvleermuis en laatvlieger (uitdraai NDFF). Aangezien er geen bebouwing of beplanting met holten aanwezig is, zijn er verblijfplaatsen van deze soorten op de in te richten percelen aanwezig. Mogelijk jagen de soorten op de percelen, maar deze maken deel uit van hun jachtgebied dat vele malen groter en geschikter is dan deze percelen (duinstrook met beplanting).

Het nemen van voorzorgsmaatregelen voor vleermuizen is niet nodig. Er zijn geen negatieve effecten op vleermuizen te verwachten.

3.3 Toetsing aan Natuurbeschermingswet 1998

De in te richten percelen liggen binnen 1 km van het Natura 2000 gebied Kop van schouwen (zie kaart 1 op pagina 6). De voorgenomen werkzaamheden liggen niet binnen de begrenzing van het Natura 2000 gebied. Direct wordt er dus géén schade gedaan aan de beschermde habitats en soorten.

Wel is het mogelijk dat ingrepen in de directe omgeving van een Natura 2000-gebied schade kunnen doen of verstoring kunnen uitoefenen aan beschermde natuurwaarden (habitattypen en habitatsoorten) in het aangrenzende Natura 2000-gebied. Dit heet 'externe werking'. Bekeken moet worden of de inrichtingsmaatregelen buiten de begrenzing van invloed zijn op de instandhoudingsdoelen ('externe werking').

Voor Natura 2000 gebied Kop van Schouwen zijn verschillende doelstellingen vastgesteld in het Ontwerp Aanwijzingsbesluit (zie samenvatting in bijlage 3).

Habitattypen

Voor de Kop van Schouwen zijn diverse kwalificerende habitattypen aangewezen. Dit zijn alle duingebonden typen. De hydrologische en geomorfologische omstandigheden zijn niet aanwezig in het projectgebied.

Conclusie: in het projectgebied zijn deze habitattypen niet aanwezig. Er worden geen (significante) negatieve effecten verwacht op deze habitattypen. Het nemen van voorzorgsmaatregelen voor deze habitattypen is niet nodig.

De werkzaamheden in het projectgebied zelf hebben geen negatieve invloed op de aanwezigheid van de habitattypen in het nabijgelegen Natura 2000 gebied. Er is dus geen sprake van 'externe werking'.

Habitatsoorten

Voor de Kop van schouwen zijn de nauwe korfslak, noordse woelmuis, groenknolorchis aangewezen als kwalificerende soort.

Het voorkomen van de noordse woelmuis en eventuele effecten hierop is besproken in paragraaf 3.2. Hierin werd geconcludeerd dat, gezien het ontbreken van de juiste habitatomstandigheden, de noordse woelmuis niet voorkomt in het projectgebied.

Regio Zuid Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon M.Lundahl *Specialist Ecologie*

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum DEFINITIEF 9 oktober 2012

De nauwe korfslak is voornamelijk een kustgebonden soort. Zij is aan te treffen aan de rand van duinvalleien met een tamelijk ruige begroeiing, vooral gebonden aan vochtige milieus (duinvallei). Gezien het ontbreken van de juiste habitatomstandigheden op de in te richten percelen, wordt niet verwacht dat de soort voorkomt in het projectgebied.

Er zijn waarnemingen bekend van de groenknolorchis op de Kop van Schouwen. Het is een soort die gebonden is aan zonnige, tot licht beschaduwde onbemeste grond, die onder invloed staat van basenrijk grondwater, zoals in duinvalleien. Gezien het ontbreken van de juiste habitatomstandigheden op de in te richten percelen, wordt niet verwacht dat de soort voorkomt in het projectgebied.

Conclusie: in het projectgebied zijn noordse woelmuis, nauwe korfslak en de groenknolorchis niet aanwezig. Er worden geen (significante) negatieve effecten verwacht op deze soorten. Het nemen van voorzorgsmaatregelen voor deze soorten is niet nodig.

De werkzaamheden in het projectgebied zelf hebben geen negatieve invloed op de mogelijke aanwezigheid van de soorten in het nabijgelegen Natura 2000 gebied. Er is dus geen sprake van 'externe werking'.

Regio Zuid
Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon
M.Lundahl
Specialist Ecologie

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum
DEFINITIEF
9 oktober 2012

3.4 conclusies / richtlijnen voor de uitvoering / werkprotocol

In het voorgaande hoofdstuk is geconcludeerd dat er als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden geen negatieve effecten op beschermde soorten en/of habitats worden verwacht of kunnen effecten worden vermeden door het nemen van voorzorgsmaatregelen.

Deze voorzorgsmaatregelen dienen te worden opgenomen in het uitvoeringsbestek, dat bekend is bij de aannemer en directie en dat te allen tijde op de werkvloer aanwezig dient te zijn.

Vogels

- ➔ Geen werkzaamheden in de broedperiode 15 maart – 31 juli. Omdat deze periode een globale aanduiding is, wordt geadviseerd wanneer de wens is later of eerder te starten/door te gaan, de broedactiviteiten van de individuele vogels te volgen (kan mogelijk worden uitgevoerd door de terreinbeheerder).
- ➔ Een andere oplossing is dat vóór 1 maart gestart wordt met de werkzaamheden. Hierdoor is er dusdanig veel verstoring in het gebied dat vogels een andere locatie uitkiezen om te gaan broeden en/of rusten en/of foerageren. Vervolgens moet wel binnen het projectgebied doorgewerkt worden en mogen de werkzaamheden in de navolgende periode tot en met juli niet stilliggen, anders bestaat alsnog kans op vestiging van vogels.
- ➔ Geadviseerd wordt in verband met late broeders, om het te bewerken gebied een paar dagen voor aanvang van de werkzaamheden te laten controleren of er broedende vogels aanwezig zijn. Als er broedende

vogels aanwezig zijn, door desbetreffende deskundige³ in laten schatten hoelang de dieren nog broeden en daar de activiteiten op aanpassen. Er kan bijvoorbeeld misschien wel aan de andere kant van het terrein begonnen worden. Ook de verstoringafstand verschilt per soort.

- ➔ Aanbevolen wordt vóór aanvang van de werkzaamheden het projectgebied door een deskundige te laten checken of er nog broedende vogels aanwezig zijn;
- ➔ Proberen bij de inrichting het gebied in delen in te richten, zodat er altijd een deel is waar geen werkzaamheden worden uitgevoerd;
- ➔ Achteruit werken bij ontgraven, het deel dat afgerond is, daar is rust;
- ➔ Afvoer van grond uit het projectgebied via één werkpad geeft een rustiger verkeersbeeld, dat tot minder optische verstoring leidt.

Regio Zuid
Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon
M.Lundahl
Specialist Ecologie

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum
DEFINITIEF
9 oktober 2012

Vissen / amfibieën

- ➔ Geadviseerd wordt om de sloten vanuit één richting te dempen in de periode vanaf 15 juli tot 1 november, dat wil zeggen na de voortplantingsperiode en vóór de winterrust van vissen en amfibieën. Het water wordt dan voor de werkzaamheden uitgestuwd. Indien er een open verbinding blijft naar een te handhaven watergang kunnen de amfibieën en vissen van de werkzaamheden weg zwemmen en wordt schade (ook aan niet beschermde soorten) voorkomen. Zie ook de vastgestelde Gedragscode van de Unie van Waterschappen, 2012.
- ➔ Geadviseerd wordt door een deskundige⁴ kort voor aanvang van de werkzaamheden te controleren op aanwezigheid van de rugstreeppad.

Vaatplanten

In/rond het gebied zijn waarnemingen gedaan van diverse vaatplanten (uitdraai NDFF). Het betreft Ff-wet tabel 1 en Ff-wet tabel 2 soorten. De habitat voor deze soorten is op de in te richten percelen niet aanwezig. De waarnemingen betreffen zeer waarschijnlijk waarnemingen in de nabijgelegen natuurgebieden.

³ Deskundige: op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of • op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of • als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of • zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of – beschermingskundige.

⁴ Zie eerdere opmerking over deskundige.

Het nemen van voorzorgsmaatregelen voor vaatplanten is niet nodig. Er zijn geen negatieve effecten op vaatplanten te verwachten.

Regio Zuid
Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon
M.Lundahl
Specialist Ecologie

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum
DEFINITIEF
9 oktober 2012

4 Conclusies en aanbevelingen

Flora- en faunawet

Er hoeft voor geen enkele beschermde soort een ontheffing aangevraagd te worden op grond van de Flora- en faunawet.
Geadviseerd wordt deze Quicksan vast te leggen in het projectdossier en ervoor te zorgen dat de directie (en aannemer) over dit document beschikken.

Natuurbeschermingswet 1998

Er hoeft geen vergunning aangevraagd te worden op grond van de Natuurbeschermingswet 1998.
Geadviseerd wordt deze conclusie schriftelijk te communiceren met het bevoegd gezag (provincie Zeeland) en haar de volgende vragen voor te leggen:

- de conclusie uit deze Voortoets opnemen dat blijkt dat er geen significante effecten te verwachten zijn;
- voorzorgsmaatregelen opnemen;
- de vraag aan de provincie stellen of zij het met deze conclusie eens is;
- de vraag stellen of een vergunningaanvraag nodig is.

De Voortoets als bijlage meesturen.

Werkprotocol

De in paragraaf 3.4 genoemde voorzorgsmaatregelen dienen te worden opgenomen in het uitvoeringsbestek, dat bekend is bij de aannemer en directie en dat te allen tijde op de werkvloer aanwezig dient te zijn. Hierin staan ook de afspraken in die gemaakt zijn ten aanzien van het inschakelen van deskundigen.

Regio Zuid
Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon
M.Lundahl
Specialist Ecologie

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum
DEFINITIEF
9 oktober 2012

Regio Zuid

Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon

M.Lundahl
Specialist Ecologie

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum

DEFINITIEF
9 oktober 2012

Literatuur / referentielijst

Dienst Regelingen, 2012. *Aangepaste Lijst jaarrond beschermde vogelnesten Ontheffing Flora- en faunawet Ruimtelijke Ingreep*, 16 februari 2012.

Janssen, John, A.M., Joop, H.J. Schaminée, 2003. *Habitattypen, Europese Natuur in Nederland*, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Janssen, John, A.M., Joop, H.J. Schaminée, 2004. *Soorten van de habitatrichtlijn, Europese Natuur in Nederland*, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Philip, Ida, Sneppen, Jaap van der, Vlieger, Bianca de, 2009. *Inrichtingsplan de Helle*, Dienst Landelijk Gebied, Goes.

Nie, Henrik W. de, 1996. *Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen*, Doetinchem.

Geraadpleegde websites:

www.zeeland.nl Geo-loket provincie Zeeland (13 september 2012).

www.waarneming.nl (periode 2004-2012)

www.rijksoverheid.nl

www.drloket.nl

www.limnodata.nl

www.ravon.nl

Overige bronnen:

Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal, *Plangebied de Helle*, uitdraai van 29 augustus 2012 door adviseur Flora- en faunawet Ing. J. van Aalst, DLG.

Regio Zuid Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon M.Lundahl Specialist Ecologie

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum DEFINITIEF 9 oktober 2012

Bijlagen

- Bijlage 1 Plankaart uit Inrichtingsplan De Helle
- Bijlage 2 Foto's projectgebied en directe omgeving
- Bijlage 3 Uitdraai Nationale Databank Flora en Fauna
- Bijlage 4 Doelstelling en staat van instandhouding van soorten en habitattypen Natura 2000 gebied Kop van Schouwen

Regio Zuid

Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon

M.Lundahl
Specialist Ecologie

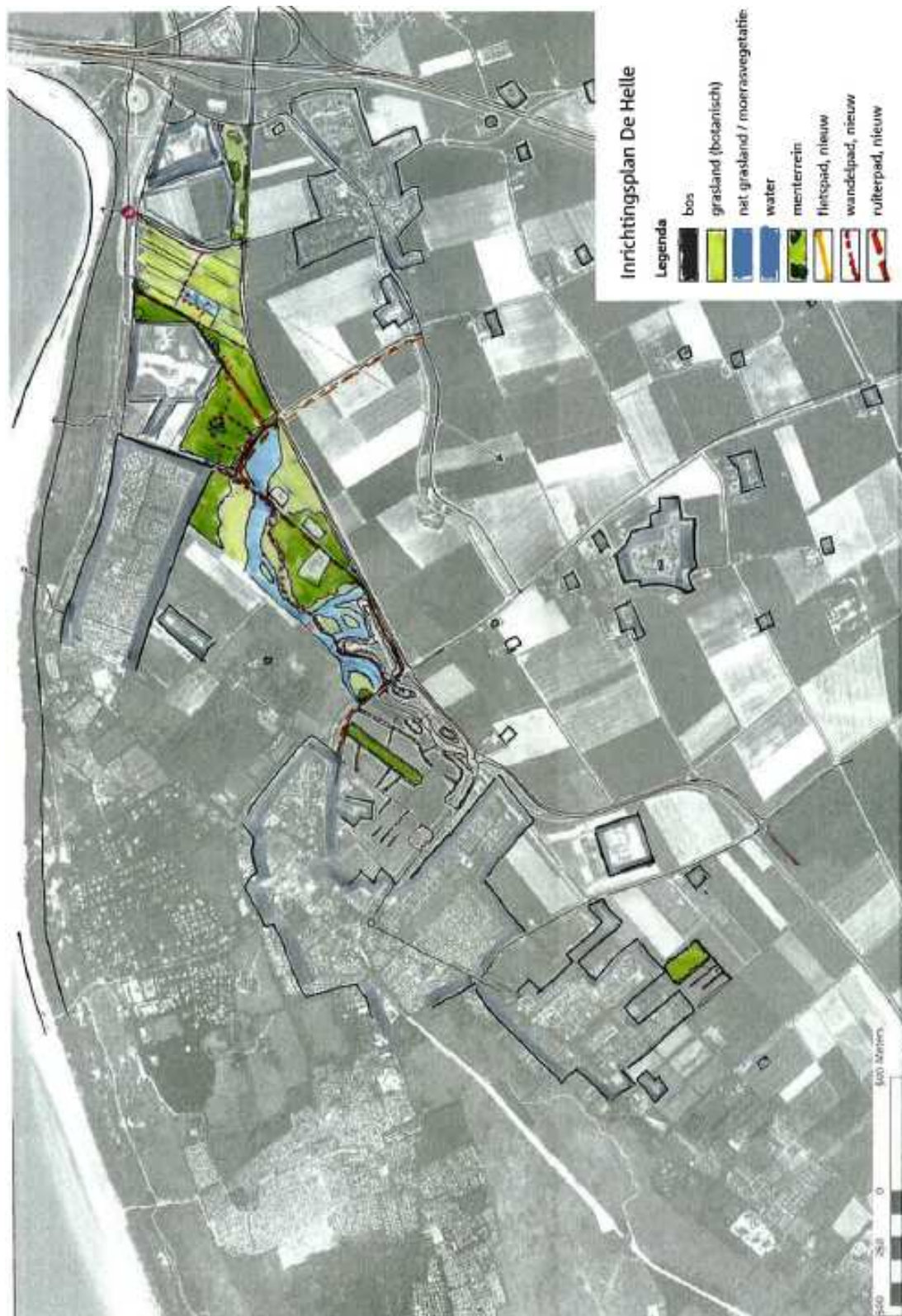
T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum

DEFINITIEF
9 oktober 2012

Bijlage 1 Plankaart uit Inrichtingsplan De Helle (Dienst landelijk Gebied, 2009)

Regio Zuid
Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon
M.Lundahl
Specialist Ecologie

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum
DEFINITIEF
9 oktober 2012

Bijlage 2 Foto's projectgebied en directe omgeving (fotograaf: M. Lundahl, DLG, 2 september 2012).

Regio Zuid
Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon
M.Lundahl
Specialist Ecologie

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum
DEFINITIEF
9 oktober 2012

Regio Zuid

Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon

M.Lundahl
Specialist Ecologie

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum

DEFINITIEF
9 oktober 2012

Bijlage 3 Uitdraai Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal

Percelen De Helle + omgeving

Gegevensautoriteit Natuur

Stichting VeldOnderzoek Flora en Fauna

Instituut voor Biodiversiteit en Ecosysteem Dynamica

Regio Zuid

Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon

M.Lundahl
Specialist Ecologie

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum

DEFINITIEF
9 oktober 2012

Ffwet

9209 records

● Middelpunt < 1km²

● Middelpunt 1km² - 5km²

● Middelpunt > 5km²

■ Vlak

0 1000

schaal 1 : 25000

De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

29 augustus 2012 08:59:35

Auteur: jellevanaalst

Bijlage 4 Doelstelling en staat van instandhouding van soorten en habitattypen Natura 2000 gebied Kop van Schouwen (Ontwerp Aanwijzingsbesluit)

Regio Zuid
Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon
M.Lundahl
Specialist Ecologie

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum
DEFINITIEF
9 oktober 2012

Kernopgaven (2)				
Kernopgaven (1)				
Doelstelling kwaliteit				
Doelstelling oppervlakte				
Landelijke staat van instandhouding				
Habitattypen				
H2110 - Embryonale duinen	+	=	=	
H2120 - Witte duinen	-	>	>	
H2130A - *Grijze duinen (kalkrijk)	--	>	>	2.02
H2130B - *Grijze duinen (kalkarm)	--	>	>	2.02
H2130C - *Grijze duinen (heischraal)	--	>	>	2.02
H2150 - *Duinheiden met struikhei	+	=	=	
H2160 - Duindoornstruwelen	+	= (<)	=	
H2170 - Kruipwilgstruwelen	+	= (<)	=	
H2180A - Duinbossen (droog)	+	= (<)	=	
H2180B - Duinbossen (vochtig)	-	= (<)	>	
H2180C - Duinbossen (binnenduinrand)	-	= (<)	=	2.08, W
H2190A - Vochtige duinvalleien (open water)	-	>	>	2.05,W
H2190B - Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	-	>	>	2.05,W
H2190C - Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	-	>	>	2.05,W
H6410 - Blauwgraslanden	--	>	=	2.06,W
				2.08, W

Kernopgaven (3)				
Kernopgaven (2)				
Kernopgaven (1)				
Doelstelling populatie				
Doelstelling kwaliteit leefgebied				
Doelstelling omvang leefgebied				
Landelijke staat van instandhouding				
Habitatsoorten				
H1014 - Nauwe korfslak	-	=	=	2.05,W
H1340 - *Noordse woelmuis	--	=	>	2.05,W
H1903 - Groenknolorchis	--	=	=	2.05,W

Legenda

Habitatype, soorten, broedvogels en niet-broedvogels

Landelijke staat van instandhouding

+	gunstig
-	matig gunstig
--	zeer ongunstig

Relatieve bijdrage van het gebied in Nederland

++	groot (> 15%)
+	gemiddeld (2-15%)
-	gering (< 2%)

Habitattypen

Doelstelling voor oppervlakte en/of kwaliteit

=	behoud
>	uitbreiding
= (>)	uitbreiding met behoud van de goed ontwikkelde locaties
<	vermindering is toegestaan, ten gunste van met name genoemde habitatype of soort
= (<)	achteruitgang ten gunste van ander habitatype of soort toegestaan

Soorten, broedvogels, niet-broedvogels

Doelstelling voor leefgebied en/of omvang populatie

=	behoud
>	uitbreiding/verbetering
<	vermindering is toegestaan
= (<)	achteruitgang ten gunste van ander habitatype of soort toegestaan

Broedvogels

Relatieve bijdrage van het gebied aan de Nederlandse populatie

0	< 2%
+	2-15%
++	15-50%
+++	>50%

Regio Zuid

Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon

M.Lundahl
Specialist Ecologie

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum

DEFINITIEF
9 oktober 2012

Niet-broedvogels

Relatieve bijdrage van het gebied aan de Nederlandse populatie

-	0-2%
+	2-15%
++	15-50%
+++	50-100%
x	onvoldoende data
s	betreft slaappleatsfuncties
(s)	betreft nachtelijke slaappleatsen
f	betreft foerageerfuncties op grond van andere dan de reguliere monitoringsgegevens

* voor een naam betekend het prioritaire soort of habitatype;
achter een getal in de kolom omvang populatie duidt het op een regionaal doel

Regio Zuid

Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon

M.Lundahl
Specialist Ecologie

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum

DEFINITIEF
9 oktober 2012

Kernopgaven

W	wateropgave
🔔	sense of urgency: beheeropgave
🔔	sense of urgency opgave m.b.t. watercondities

2.02	Uitbreiding en herstel kwaliteit van grijze duinen *H2130, ook als habitat van tapuit A277, velduil A222 en blauwe kiekendief A082, door tegengaan vergrassing en verstruweling.
2.05	Behoud oppervlakte en herstel kwaliteit van vochtige duinvalleien (kalkrijk) H2190_B. Behoud vochtige duinvalleien H2190 als habitat van roerdomp A021, lepelaar A034, blauwe kiekendief A082, velduil A222, noordse woelmuis *H1340, nauwe korfslak H1014 en groenknolorchis H1903 (vergroting oppervlakte is vrijwel overal gedaan). Op Terschelling en Schiermonnikoog meer ruimte voor duinbossen (vochtig) H2180_B.
2.06	Ontwikkeling heischrale graslanden *H6230, grijze duinen (heischraal) *H2130_C en blauwgraslanden H6410 op kansrijke locaties.
2.08	Herstel hydrologie/vochtgradiënt duinbossen (binnenduinrand) H2180_C, heischrale graslanden *H6230 en blauwgraslanden H6410 (Schouwen, Texel, Terschelling, Schiermonnikoog, langs vastelandskust én Goerree en Voorne). Op Texel mede t.b.v. noordse woelmuis *H1340.

Opgave landschappelijke samenhang en interne compleetheid (Duinen)

Samenhangend landschap met aantal gradiënten en mozaïeken door versterken van noord-zuid gradiënt en samenhang daarbinnen, herstel gradiënt van zeereep-binnenduinrand: droog-nat, meer of minder wind, meer of minder zout, jong-oud, 3) behoud en herstel van mozaïeken: open-dicht, hoog-laag, behoud en herstel van rust en donker voor fauna en het versterken samenhang met Noordzee, Wadden en Delta én met Meren en Moerassen.

Regio Zuid

Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon

M.Lundahl
Specialist Ecologie

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum

DEFINITIEF
9 oktober 2012

Regio Zuid

Goes

Piet Heinstraat 77b
4461 GL Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
www.rijksoverheid.nl/eleni

Contactpersoon

M.Lundahl
Specialist Ecologie

T 0113 23 79 11
M 06 462 44 434
F 0113 23 73 50
m.lundahl@dlg.nl

Datum

DEFINITIEF
9 oktober 2012

Dienst Landelijk Gebied werkt vandaag aan het landschap van morgen. Als publieke organisatie met kennis van het landelijk gebied, zorgen wij dat beleid wordt uitgevoerd. Wonen, werken en recreëren in een mooi en duurzaam ingericht Nederland. Met waardevolle natuur, ruimte voor water en gezonde landbouw. Daar zetten wij ons voor in, samen met bewoners, overheden en belanghebbenden. Van ontwerp tot realisatie.

Dienst Landelijk Gebied werkt vandaag aan het landschap van morgen.

